

O. Augustyn Jankowski OSB, *Królestwo Boże w przypowieściach*, Poznań-Warszawa 1981 Pallottinum 8° ss. 176.

Znany i bardzo ceniony biblista o. Augustyn Jankowski OSB dostarczył odpowiedniego „klucza do skarbca przypowieści ewangelicznych” — żeby posłużyć się jego własnym określeniem ze *Wstępu* — w formie nowego wydania książkowego tej pożytecznej części „Z rozważań nad Nowym Przymierzem”, która już w 1958 r. zwróciła uwagę jako pomoc dla studiujących Nowy Testament, w którym przypowieści grają poczesną rolę. Autor wzbogacił tę część i rozwinął

zgodnie z wymogami rozwoju nauk biblijnych, a pozostawiając ten sam tytuł *Królestwo Boże w przypowieściach*, nadał jej kształt jednocześnie i rozmyślał nad słowem Bożym, do wykorzystania w medytacjach i homiliach, i praktycznego podręcznika, gdzie znajdzie się najpotrzebniejsze dane, by właściwie zrozumieć i poprawnie wyjaśnić przypowieści ewangeliczne. Układ treści i różnicowana czcionka znakomicie ułatwiają wykorzystanie książki dla obu tych celów, co zostało przez Autora podkreślone w Przedmowie. Wstęp, czyli owe „klucze”, o których potrzebie uświadamia się czytelnika w tytule (wstępu), zaznajamia krótko z gatunkiem literackim i rolą przypowieści w nauczaniu Jezusa oraz potrzebą kontynuowania dziejów przekazywania Słowa Pańskiego w egzystencjalnej jego interpretacji, by było i dla nas współcześnie słowem „żywym i skutecznym”. W dziesięciu punktach oznaczonych cyframi rzymskimi, przyporządkowane zostały przypowieści głównym ideom, wyznaczającym drogę budowania Królestwa Bożego w naszym ludzkim świecie, stąd jak najbardziej usprawiedliwiony jest tytuł dziełka właśnie w takim ujęciu — *Królestwo Boże w przypowieściach* a nie np. „przypowieści o Królestwie Bożym”. Tymi kamieniami milowymi rozwoju Królestwa są: Założenie Królestwa; jego dynamika, jego najwyższa wartość, współistnienie wraz z rozwijającym się złem, nowa skala ocen, opór wobec niego, konieczność podejmowania dla niego wysiłku, jego wymagania w formie „nowych przykazań”, modlitwa prawdziwych synów Królestwa Bożego i czujność na przyjście Króla. Tak prawie zatytułowane zostały owe grupy przypowieści. Każda z przydzielonych do grupy nosi ponadto własny tytuł. Schemat omawianych przypowieści jest ujednolicony: krótkie wprowadzenie objaśniające kontekst, okoliczności powstania, różnice synoptyczne, paralele pozabiblijne (np. apokryficzne, qumrańskie i in.). Następnie podano mniejszą czcionką tekst przypowieści, a jeśli jest u kilku synoptyków — zestawienie synoptyczne tekstów. Z kolei następuje egzegeza, z odwołaniem się do terminologii greckiej, uwzględniająca kontekst Nowego a jeśli trzeba i Starego Testamentu, omawiane są różnice synoptyczne i ich wartość oraz geneza. Jeszcze raz mniejszą czcionką i na zmniejszonej interlinii przychodzą sprawy krytyczne, obchodzące bardziej fachowców od Pisma św., mniej laików, szukających pokarmu duchowego w słowie objawionym. Na zakończenie omawiania przypowieści jeszcze raz powraca normalna czcionka i interlinia i podane są przez autora uwagi aktualizujące przypowieść i czyniące z niej materiał ascetyczno-homiletyczny, wciąż przy obfitym korzystaniu z biblijnych cytatów, Ojców Kościoła i dokumentów nauki Kościoła, zwłaszcza ostatnich wypowiedzi encyklik papieskich.

W ten sposób czytelnik uzyskuje pełną, naukowo uzasadnioną,

wszechstronnie omówioną katolicką wykładnię przypowieści w jej treściowym kontekście biblijnym i z wyprowadzeniem wniosków aktualizujących w myśl wskazań Kościoła, by dążyć do egzegezy totalnej i egzystencjalnej, by egzegeza służyła teologii kerygmatycznej.

Podkreślić należy, że jest to dotąd pierwsze tak obszerne i naukowo a zarazem duszpastersko potraktowane wprowadzenie w tajemnice Królestwa Bożego głoszonego przez Chrystusa w przypowieściach. Język dzieła jasny, komunikatywny, piękny, zachęcający do korzystania z tego „klucza” do tajemnic Królestwa. Sądzę, że tego rodzaju właśnie winny być naukowo-praktyczne komentarze także do innych części Nowego Testamentu, a z kolei i do całej Biblii.

Po Zakończeniu podkreślającym jeszcze raz dobitnie, w nawiązaniu do Przedmowy o „kluczu”, że „Królestwo Boże poprzez szatę przypowieści ukazało się nam jako wartość dana i zarazem z a d a n a...” i że „Przyjął je — to nie znaczy uznać tylko w teorii, lecz w pełni zaangażować się w tę jedyną sprawę, która wszystko przetrwa” (s. 164), następuje skorowidz omówionych przypowieści w alfabetycznym układzie pierwszych rzeczowników użytych w tytułach, następnie skorowidz biblijny miejsc słownie przytoczonych, zestawienie skrótów i bibliografia, w której celowo obok opracowań ściśle naukowych podano książki i artykuły katechetyczne i homiletyczne, mając na uwadze studentów teologii jak i duszpasterzy, do których skierowana jest książka. Bibliografia podzielona jest na cztery działy: komentarze do wszystkich przypowieści ewangelijnych, opracowania ogólne o gatunku literackim przypowieści, dzieła pośrednio traktujące o przypowieściach oraz opracowania szczegółowe jednej lub kilku przypowieści. Całość zamyka spis treści.

J.W. Rosłon